

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Merike Tark
m.tark@ts.ee

Teie 20.10.2025

Meie 08.12.2025 nr 2.2-9/25/3416-4

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles palute AKI selgitust ja tõlgendust isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 6 lõige 1 punkti c osas. Näitena toote pääsuõiguste ja isikulubade väljastamiseks isikuandmete töötlemist lähtuvalt sadamaseaduse §-dest 15 ja 16, mille kohaselt viib Transpordiamet läbi sadama ja sadamarajatise turvalisuse riskianalüüsi ning sadamapidaja koostab selle alusel turvaplaani. Selgitate, et töötlete nime, isikukoodi, fotot, sadamaalale pääsemise põhjendust. Küsite, kas mõistate õigesti, et antud juhul ei olegi seaduses isikuandmete töötlemine sõnastatud, kuid et kohustuse saaks täita, on isikuandmete töötlemine seaduslik.

Esmalt selgitan, et AKI ei saa selgitustaotlusele vastates anda konkreetsele juhtumile siduvat õiguslikku hinnangut, see on võimalik ainult järelevalvemenetluses. Märjukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse §-st 3 tulenevalt on AKI-l kohustus anda õiguslaseid selgitusi asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse kohta. Seetõttu piirdub käesolev vastus üldiste selgitustega juriidilise kohustuse täitmise eesmärgil isikuandmete töötlemise põhimõtete osas.

Selgitame, et IKÜM artikli 6 lõike 1 punkti c kohaselt on isikuandmete töötlemine lubatud, kui see on vajalik vastutavale töötlejale kehtestatud juriidilise kohustuse täitmiseks. Sama artikli lõige 3 nõuab, et siseriiklikust õigusaktist tulenev alus oleks selge ja konkreetne, määrares üldtingimusi, mis reguleerivad vastutava töötleja poolt isikuandmete töötlemise seaduslikkust, töötlemisele kuuluvate andmete liiki, asjaomaseid andmesubjekte, üksuseid, kellele võib isikuandmeid avaldada, ja avaldamise põhjuseid, eesmärgi piirangut, säilitamise aega ning isikuandmete töötlemise toiminguid ja -menetlusi, sealhulgas meetmeid seadusliku ja õiglase töötlemise tagamiseks. Ka Eesti Vabariigi Põhiseaduse (PS) § 3 lõikes 1 sätestatud seaduslikkuse põhimõtte kohaselt on avalik võim õigustatud tegutsema üksnes siis, kui õigusnormid näevad ette nii pädevuse kui ka volituse. PS § 26 sätestab, et riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud ei tohi kellegi perekonna- ega eraellu sekkuda muidu, kui seaduses sätestatud juhtudel ehk põhiõigusi riivav ametiasutuse tegevus peab tuginema seadusega sätestatud õiguslikule alusele.

Õigusselgus eeldab seaduste ja muude õigusaktide piisavat selgust ja arusaadavust määral, mis tagab isikule mõistliku võimaluse riigi tegevust ette näha ja kohandada oma tegevust sellele vastavalt. Mitte igasugune selgusetus või tõlgendamisvajadus ei too aga kaasa seaduse põhiseadusvastasust. Õigusselgusetu on olukord üksnes juhul, kui normide tõlgendamisel tekkinud vastuolusid ei ole võimalik mõistlikult kõrvaldada ka normide eesmärgi ja kujunemislugu, teisi õigusakte, õiguse üldpõhimõtteid jms arvesse võttes ning selline selgusetus

takistab seadusest tulenevate kohustuste kindakstegemist ja täitmist (RKPJKo 19.12.2019, [5-19-38/15](#), punktid 68 ja 71). Sarnast põhimõtet toetab ka IKÜM, mille pp 41 kohaselt peab õiguslik alus või seadusandlik meede olema selge ja täpne ning selle kohaldamine peaks olema eeldatav isikute jaoks, kelle suhtes seda kohaldatakse.

Sadamaseaduse § 16 lõige 11 sätestab, et sadama ja sadamarajatise turvaplaanides peab olema kirjeldatud sadamasse ja sadamarajatisse sissepääsu korraldus, isikut tõendavate dokumentide kontrollimise korraldus jm. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 725/2004 toodud ISPS koodeksi A osa punkt 16 nõuab, et sadamarajatise turvaplaanis peavad olema ette nähtud meetmed loata juurdepääsu välistamiseks sadamarajatisele, rajatises sildunud laevadele ja rajatise piirangualadele. Ülaltoodust on selge, et sadama turvalisuse tagamiseks ja loata juurdepääsu vältimiseks peab sadam kontrollima sadamasse sisenejate andmed. Selline isikuandmete kontroll peaks olema isikute jaoks eeldatav, kuna isikut tõendavate dokumentide kontrollimine on seaduses selgelt välja toodud.

Sadamaseaduse § 16 lõige 11 annab volituse reguleerida sissepääsu korralduse ja isikut tõendavate dokumentide kontrollimise üksikasju turvaplaanis. Seejuures peab AKI vajalikuks rõhutada, et isikute kontrollimisel (sh turvaplaanis vastava korra kehtestamisel) järgida tuleb IKÜM artiklis 5 sätestatud põhimõtteid, eelkõige minimaalsuse ja eesmärgipärasuse põhimõtet, ehk töödelda ainult need andmed, mis on vajalikud kohustuse täitmiseks, ning säilitada kogutud andmed ainult seni, kuni see on eesmärgi täitmiseks vajalik.

Kokkuvõtvalt see, kui täpselt ja otseselt peab olema isikuandmete töötlemine õigusaktides toodud, kui isikuandmeid töödeldakse juriidilise kohustuse täitmiseks, sõltub konkreetsest olukorrast. Riive aluseks olev säte peab olema seda täpsem, mida intensiivsem on õigusriive (RKPJKo 26.02.2025, [5-24-29](#), punkt 63). Õigusakt ei pea loetlema iga tehnilist detaili, kuid peab olema piisavalt täpne, et inimesed saaksid eeldada konkreetse eesmärgi jaoks enda andmete töötlemist. Vajadusel täiendatakse seaduses sätestatud töötleja sisemiste reeglitega, mis tagavad IKÜM põhimõtete järgimise.

Loodame, et meie selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Irina Meldjuk

jurist

peadirektori volitusel